

Factsheet EU-sancties

EU-sancties zijn maatregelen die zijn opgelegd aan het regime van een bepaald land of een organisatie. EU-partijen moeten zich houden aan EU-sancties, ook buiten de EU. Sancties kunnen aanmerkelijke impact hebben op hun mogelijkheden om in bepaalde regio's of met bepaalde partijen zaken te doen. Ook EU-partijen die niet actief zijn in een sanctieland kunnen met EU-sancties te maken krijgen.

Kader

Internationale sanctiewetgeving die in Nederland kan worden gehandhaafd wordt veelal op Europees niveau afgevaardigd in de vorm van een verordening. Voorbeelden van landen ten aanzien waarvan sanctieverordeningen bestaan zijn Afghanistan, Egypte, Iran, Irak, Libië, Noord-Korea, Rusland en Syrië. Zie voor een volledig overzicht de [EU Sanctions Map](#). Per sanctieland is sprake van een of meer sanctieverordeningen, die na hun inwerkingtreding soms nog meerdere keren worden gewijzigd. EU-sancties komen vaak in zeer korte tijd tot stand naar aanleiding van acute noodsituaties en zijn direct van toepassing; er is vaak geen sprake van een overgangsregime.

Momenteel worden EU-sancties vooral gehandhaafd via het strafrecht. Strafrechtelijke vervolging vindt plaats via de Wet op de economische delicten en de maximumstraffen vallen onder de zwaarste categorie: zes jaar gevangenisstraf voor natuurlijk personen en een boete van EUR 900.000 per overtreding of 10% van de jaaromzet voor rechtspersonen. Sinds de oorlog in Oekraïne is er sprake van een stijging van het aantal vervolgingen voor sanctieovertredingen.

Type sancties

EU-sancties kennen grofweg twee verschijningsvormen.

- 1. Individuele sancties** tegen (rechts)personen op een sanctielijst. Het is EU-partijen verboden om direct of indirect transacties met deze partijen aan te gaan en hun tegoeden moeten worden bevroren. Dit geldt niet alleen voor de partijen op de sanctielijsten zelf, maar ook voor ondernemingen waarvan gesanctioneerde partijen eigenaar zijn of die onder hun zeggenschap staan. Eigendom en zeggenschap wordt vastgesteld op basis van verschillende factoren, waaronder het kunnen uitoefenen van meer dan 50% van de stemrechten in een onderneming door een gesanctioneerde partij. Individuele sancties zijn ook van toepassing als gesanctioneerde partijen zich niet bevinden in een sanctieland. EU-partijen kunnen er daarom ook mee te maken krijgen als zij niet actief zijn in een sanctieland.
- 2. Sectorale sancties** in de vorm van verboden op bepaalde activiteiten, zoals het in- of uitvoeren van bepaalde goederen of diensten of het verlenen van diensten aan partijen op de sanctielijst. Vaak zijn ook de financiering of ondersteuning van activiteiten die vallen onder sectorale sancties verboden. Sectorale sancties kunnen vooral zien op activiteiten in of richting het sanctieland, maar kunnen ook van toepassing zijn als een EU-partij alleen op EU-grondgebied een activiteit verricht.

Soms is een ontheffing mogelijk om de beoogde transactie of activiteit toch te mogen verrichten.

Omzeilingsverboden

EU-sancties zijn vaak ruim geformuleerd en omvatten bijvoorbeeld ook indirecte vormen van handel met gesanctioneerde partijen of landen. Daar komt bij dat sanctieverordeningen standaard omzeilingsverboden bevatten. Daarin wordt de bewuste omzeiling van sancties afzonderlijk verboden. Het is van belang om bewust te zijn van mogelijke *red flags* op het gebied van sanctieomzeiling, zoals het via een tussenbestemming uitvoeren van goederen of het gebruikmaken van onlogische tussenschakels die niet zijn gevestigd in het sanctieland waarvoor de goederen

eigenlijk zijn bestemd. Ook als dergelijke constructies plaatsvinden op initiatief van de eindafnemer, is de EU-partij die daaraan meewerkt in principe zelf aansprakelijk.

Dual-use

Naast handelsbeperkingen ten aanzien van specifieke landen bestaat er een vergunningsplicht ten aanzien van de export buiten de EU van goederen die zowel een civiel als een militair gebruiksdoel kunnen hebben. Dat geldt ook als het land van (eind)bestemming geen sanctieland is. Als dat wel een sanctieland is, geldt vaak een exportverbod en is geen vergunning mogelijk. Voor exporterende ondernemingen die mogelijk dergelijke *dual-use* goederen uitvoeren is van groot belang om te beoordelen of zij vallen onder de verplichtingen die daarmee samenhangen.

Monitoren van sancties

Het karakter van sancties en de inhoud daarvan, maken dat het noodzakelijk is een actueel inzicht te hebben in de toepasselijke sancties en ontwikkelingen actief te volgen. Afhankelijk van het risicoprofiel van de onderneming kan dat ook betekenen dat het nodig is klanten of andere contractspartijen actief te screenen om het risico op een sanctie-overtreding te beheersen. Voor EU-ondernemingen met een dochter buiten de EU kan zelfs een inspanningsverplichting gelden om te voorkomen dat de dochter EU-sancties ondermijnt.

Sanctieovertredingen kunnen grote gevolgen hebben. Overtredingen worden gehandhaafd via het strafrecht en er kunnen ingrijpende straffen worden opgelegd. Afhankelijk van de specifieke sanctie kan het daarnaast tot veel media-aandacht leiden als toch met gesanctioneerde partijen zaken worden gedaan.

Het is daarom raadzaam het risicoprofiel van de onderneming in kaart te brengen om risico's op sanctieovertredingen zoveel mogelijk te beperken. Houthoff is gespecialiseerd in sanctierecht en adviseert haar cliënten daar regelmatig over.

Contact

Als u vragen heeft over deze factsheet kunt u mailen naar of contact opnemen met onderstaande personen.

Vincent Affourtit
Managing Partner

T +31 20 605 69 36
M +31 6 2240 0840
v.affourtit@houthoff.com

Frank Mattheijer
Advocaat | Counsel

T +31 20 605 69 12
M +31 6 4239 2742
f.mattheijer@houthoff.com

Marianne Bloos
Advocaat | Of Counsel

T +31 20 605 62 05
M +31 6 5324 0328
m.bloos@houthoff.com